

Sygn. akt II Ca 254/24

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Maria Antecka

Protokolant: stażysta Katarzyna Miczuga

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2024 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K., Z. K. (1) i małoletniej Z. K. (2) reprezentowanej przez matkę M. B.

przeciwko S. K.

o alimenty

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 5 lutego 2015 r.

sygn. akt IV RC 612/14

1. oddala apelację, co do M. K. w zakresie świadczeń alimentacyjnych objętych zaskarżonym wyrokiem od dnia 21 września 2015 r.,
2. oddala apelację, co do Z. K. (1) i Z. K. (2) w zakresie świadczeń alimentacyjnych objętych zaskarżonym wyrokiem od dnia 21 września 2015 r. do dnia 8 lipca 2022 r.

Maria Antecka

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 23 kwietnia 2024 r.

Pozwem złożonym w dniu 31 października 2014 r. małoletni M. K., Z. K. (1) oraz Z. K. (2) działający przez matkę M. B. wystąpili przeciwko S. K. z powództwem o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz renty alimentacyjnej w wysokości po 700 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich, płatnej z góry do rąk matki małoletnich. Wraz z żądaniem głównym powodowie zgłosili żądanie udzielenia zabezpieczenia powództwa przez zobowiązanie pozwanego do łożenia na rzecz każdego z nich przez czas trwania procesu kwoty po 700 zł miesięcznie, płatnej z góry do dnia 10-ego każdego miesiąca do rąk ich matki.

W uzasadnieniu pozwu oraz wniosku o udzielenie zabezpieczenia wskazano, że powodowie pochodzą ze związku małżeńskiego M. B. oraz pozwanego S. K. i zamieszkują wspólnie z rodzicami. Podniesiono, że w wyniku narastających pomiędzy rodzicami powodów konfliktów od 2008 r. pozwany nie partycypuje w wystarczającym stopniu w kosztach

utrzymania dzieci. Wskazano, że od września 2013 r. matka dzieci powróciła po urlopie wychowawczym do wykonywania pracy zawodowej – w wymiarze 1/2 etatu za wynagrodzeniem w wysokości 1.650 zł miesięcznie. Od tego czasu nie otrzymuje ona od męża środków na utrzymanie dzieci. W wyniku zaistniałej sytuacji zmuszona była korzystać z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w S. przy zakupie podręczników dla dzieci oraz w formie obiadów dla dzieci w szkole. Okazjonalnie korzystała również z pomocy finansowej matki oraz teścia.

W odpowiedzi na pozew pozwany S. K. wniósł o oddalenie powództwa oraz wniosku o udzielenie zabezpieczenia wskazując, że łoży na utrzymanie dzieci oraz ponosi koszty utrzymania domu. Zaznaczył, że od wielu lat żona ogranicza jego kontakty z dziećmi, mimo, że zamieszkują wspólnie - zamyka je w łazience albo pokoju. Wskazał, że w czerwcu 2014 r. podpisał z żoną porozumienie, na mocy którego zobowiązał się wyprowadzić z domu na miesiąc oraz przelewać jej co tydzień kwotę 200 zł, natomiast żona zobowiązała się umożliwić mu kontakty z dziećmi.

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu:

1. Zasądził od pozwanego S. K. na rzecz małoletnich powodów M. K. i Z. K. (1) rentę alimentacyjną w kwocie po 550zł miesięcznie na każdego z nich oraz na rzecz małoletniej Z. K. (2) rentę alimentacyjną w kwocie 500 zł miesięcznie, łącznie 1600 zł miesięcznie, płatnych z góry począwszy od dnia 3 listopada 2014 r. do dnia 10-go każdego miesiąca do rąk matki małoletnich powodów M. B., z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności każdej kolejnej raty.
2. Oddalił powództwo w pozostałej części.
3. Nie obciążył stron kosztami sądowymi.
4. Wyrokowi w pkt 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Powyższy wyrok wydano w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

M. K. urodzony w dniu (...), Z. K. (1) urodzona w dniu (...) oraz Z. K. (2) urodzona w dniu (...) są dziećmi pochodzącymi ze związku małżeńskiego S. K. oraz M. B..

W chwili wydania przez Sąd I instancji M. liczył 11 lat, Z. - 9 lat, Z. - 5 lat. Dzieci były zdrowe. M. i Z. uczęszczali do szkoły podstawowej, natomiast Z. do szkolnej zerówki. Wraz z rodzicami zamieszkiwali w sześciopokojowym domu, składającym się z salonu, czterech sypialni oraz pokoju do zabaw dla dzieci. Miesięczny koszt utrzymania małoletniego M. opiewał na kwotę ok. 1.115 zł. Składały się na niego: udział w kosztach utrzymania domu (ok. 150 zł), opłata za telefon (15 zł), wydatki na zakup lekarstw (30 zł), koszt leczenia ortodontycznego (100 zł), wydatki związane z edukacją szkolną (40 zł), koszt zakupu odzieży i obuwia (150 zł), koszt zajęć z języka angielskiego (150 zł), koszt uczestnictwa w wyjazdach wyciecznych i harcerskich (30 zł), koszt wypoczynku wakacyjnego (50 zł) oraz wydatki na zakup żywności (400 zł). Z kolei miesięczny koszt utrzymania małoletniej Z. opiewał na kwotę ok. 1.065 zł i składały się na niego: udział w kosztach utrzymania domu (ok. 150 zł), opłata za telefon (15 zł), wydatki na zakup lekarstw (30 zł), koszt leczenia ortodontycznego (100 zł), wydatki związane z edukacją szkolną (40 zł), koszt zakupu odzieży i obuwia (100 zł), koszt korepetycji z języka angielskiego (150 zł), koszt uczestnictwa w wyjazdach wyciecznych i harcerskich (30 zł), koszt wypoczynku wakacyjnego (50 zł) oraz wydatki na zakup żywności (400 zł). Natomiast na koszty utrzymania małoletniej Z. w łącznej kwocie 670 zł miesięcznie składały się: udział w kosztach utrzymania domu (ok. 150 zł), wydatki na zakup lekarstw (30 zł), opłaty szkolne oraz wydatki na zakup przyborów szkolnych (40 zł), koszt zakupu odzieży i obuwia (100 zł), koszt wypoczynku wakacyjnego (50 zł) oraz koszt wyżywienia (300 zł).

Matka powodów w chwili orzekania przez Sąd Rejonowy 50 lat. We wrześniu 2013 r. po jedenastu latach przerwy powróciła do pracy na stanowisku nauczyciela nauczania początkowego i katechezy, wykonywanej w niepełnym wymiarze czasu pracy, z którego to tytułu otrzymywała wynagrodzenie w wysokości średnio 1.308,04 zł netto miesięcznie. Od co najmniej 2 lat nie prowadziła wspólnego gospodarstwa z mężem. S. K. miał oddzielną półkę w łodówce, własne naczynia i środki czystości, żelazko, suszarkę do bielizny oraz własny pokój, który zamykał na

klucz przed pozostałymi członkami rodziny. Od maja 2014 r. pozwany nie przekazywał żonie żadnych środków na utrzymanie dzieci.

Obojgu rodzicom powodów ograniczono wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dziećmi przez ustanowienie nadzoru kuratora sądowego. W czerwcu 2014 r. rodzice małoletnich podpisali porozumienie, na mocy którego pozwany zobowiązał się płacić na rzecz dzieci kwotę po 200 zł tygodniowo, nie wywiązywał się on jednak z tego obowiązku.

M. B. korzystała z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej. W czerwcu 2014 r. matka powodów otrzymała zasiłek celowy w kwocie 322 zł, a w sierpniu 2014 r. kwocie 405 zł na zakup podręczników dla dzieci. Przyznano jej również nieodpłatnie pomoc w formie obiadów szkolnych dla dzieci w okresie od dnia 5 września do dnia 31 grudnia 2014 r. Finansowo wspierali ją również matka oraz teść, którzy co miesiąc przekazują jej łącznie kwotę ok. 400-600 zł. W pożyczzyła od koleżanki kwotę 300 zł. W grudniu 2014 r. spłaciła debet na rachunku bankowym w wysokości 800 zł.

Pozwany od dnia 1 października 2003 r. był zatrudniony na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie(...) w P. za wynagrodzeniem w wysokości średnio 3.425,08 zł netto miesięcznie. Koszty utrzymania domu pokrywał pozwany. Składały się na nie: podatek od nieruchomości w kwocie 503 zł rocznie, tj. ok. 42 zł w stosunku miesięcznym, należności za gaz w wysokości 280 zł za dwa miesiące, tj. 140 zł w przeliczeniu na jeden miesiąc, należności za energię elektryczną w kwocie ok. 280 zł za dwa miesiące, tj. ok. 140 zł za miesiąc, należności za wodę w wysokości ok. 70 zł, opłata za wywóz nieczystości stałych w kwocie 50 zł, należności za wywóz nieczystości płynnych w kwocie 205 zł, podatek od urządzenia zamontowanego w pasie drogi w kwocie 30 zł rocznie, tj. 2,5 zł w przeliczeniu na jeden miesiąc, koszt zakupu opału do kominka w wysokości ok. 2.300 zł rocznie, tj. ok. 192 zł w stosunku miesięcznym oraz koszt ubezpieczenia domu w wysokości 600 zł rocznie, tj. 50 zł w stosunku miesięcznym. Łączny miesięczny koszt utrzymania domu opiewał na kwotę ok. 752 zł, tj. ok. 150 zł w przeliczeniu na jednego domownika.

Pozwany korzystał z samochodu marki C. (...). Na koszty jego utrzymania składały się: koszt ubezpieczenia w wysokości 640 zł rocznie (ok. 53 zł w stosunku miesięcznym), koszty napraw samochodu w wysokości ok. 800 zł, wydatki związane z koniecznością wymiany opon w kwocie 200 zł oraz koszt badania okresowego pojazdu w wysokości 100 zł - łącznie ok. 1.740 zł rocznie, tj. ok. 145 zł w przeliczeniu na jeden miesiąc.

Pozwany spłacał pożyczkę budowlaną w kwocie 88.000 zł w ratach po 916 zł miesięcznie.

W poprzednim roku kalendarzowym pozwany uiszczył opłaty związane z edukacją dzieci oraz udział w zimowiskach i wycieczkach w łącznej kwocie 2.183,50 zł, co daje średnio 60,65 zł w przeliczeniu na jedno dziecko w stosunku miesięcznym (2.183,50 zł/ 12 miesięcy/ troje dzieci). Pozwany niełożył na utrzymanie dzieci - ich wyżywienie, zakup odzieży i obuwia. W bieżącym roku pozwany opłacił czesne córki Z. za przedszkole w łącznej kwocie 377 zł.

Prorektor (...) przyznał pozwanemu świadczenie z tytułu dofinansowania opieki nad dziećmi w żłobkach i przedszkolach w kwocie 150 zł brutto miesięcznie w okresie od dnia 1 września 2013 r. do dnia 31 sierpnia 2014 r.

W części uzasadnienia dotyczącej oceny materiału dowodowego Sąd I instancji wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów oraz w oparciu o dowód z przesłuchania stron. Wskazane wyżej dokumenty Sąd Rejonowy uznał za wiarygodne, albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości ani mocy dowodowej, a Sąd ten nie znalazł podstaw, dla których miałyby to czynić z urzędu. Wymienionym dokumentom Sąd przypisał znaczenie, jakie wynika z art. 244 i 245 k.p.c. Co do zasady na obdarzenie przymiotem wiarygodności zasługiwał, zdaniem Sądu I instancji, dowód z przesłuchania matki powodów, albowiem złożone przez nią zeznania były spójne wewnętrznie, logiczne i konsekwentne. Z tych samych względów brak było podstaw do kwestionowania wiarygodności dowodu z przesłuchania pozwanego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W rozpoznawanej sprawie powodowie zgłosili żądanie zasądzenia od pozwanego renty alimentacyjnej w kwocie po 700 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich.

Podstawę prawną zgłoszonego żądania stanowił art. 133 k.r.o., w świetle którego rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dzieci, które nie są jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Na zasadzie art. 135 § 1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zarobkowym i majątkowym możliwości zobowiązanego, przy czym wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, może polegać w całości lub części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego. W takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego (art. 135 § 2 k.r.o.).

Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi konkretyzację obowiązku „troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka” i należytego przygotowania go, odpowiednio do jego uzdolnień, do pracy zawodowej (art. 96 k.r.o.). Obowiązek ten nie jest ograniczony przez żaden sztywny termin, a w szczególności przez termin osiągnięcia przez alimentowanego pełnoletności. Nie jest też związany ze stopniem wykształcenia, w tym sensie, że nie ustaje z chwilą osiągnięcia przez alimentowanego określonego stopnia wykształcenia. Jediną miarodajną okolicznością, od której zależy trwanie bądź ustanie tego obowiązku jest to, czy dziecko może utrzymać się samodzielnie, przy czym przyjmuje się, że nie można tego oczekiwać od dziecka małoletniego.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z utrwaloną w judykaturze Sądu Najwyższego zasadą dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Oznacza to, że rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich sami żyją (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 5 stycznia 1956 r., 3 CR 919/55, OSN 1957, nr III, poz. 74).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd I instancji stwierdził, że żądanie powodów zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

Ustalony miesięczny koszt utrzymania dzieci, bez uwzględnienia przypadającego na każde z nich udziału w kosztach utrzymania domu, wynosił ok. 1.115 zł w przypadku M., 1.065 zł w przypadku Z. oraz 670 zł w przypadku Z. – łącznie 2.850 zł miesięcznie.

Do usprawiedliwionych kosztów utrzymania małoletniego M. Sąd Rejonowy zaliczył: udział w kosztach utrzymania domu (ok. 150 zł), opłatę za telefon (15 zł), wydatki na zakup lekarstw (30 zł), koszt leczenia ortodontycznego (100 zł), wydatki związane z edukacją szkolną (40 zł), koszt zakupu odzieży i obuwia (150 zł), koszt zajęć z języka angielskiego (150 zł), koszt uczestnictwa w wyjazdach wyciecznych i harcerskich (30 zł), koszt wypoczynku wakacyjnego (50 zł) oraz wydatki na zakup żywności (400 zł).

Z kolei w zestawieniu usprawiedliwionych potrzebami małoletniej Z. wydatków na jej utrzymanie Sąd Rejonowy uwzględnił: udział w kosztach utrzymania domu (ok. 150 zł), opłatę za telefon (15 zł), wydatki na zakup lekarstw (30 zł), koszt leczenia ortodontycznego (100 zł), wydatki związane z edukacją szkolną (40 zł), koszt zakupu odzieży i obuwia (100 zł), koszt korepetycji z języka angielskiego (150 zł), koszt uczestnictwa w wyjazdach wyciecznych i harcerskich (30 zł), koszt wypoczynku wakacyjnego (50 zł) oraz wydatki na zakup żywności (400 zł).

Natomiast do usprawiedliwionych kosztów utrzymania małoletniej Z. Sąd zaliczył: udział w kosztach utrzymania domu (ok. 150 zł) wydatki na zakup lekarstw (30 zł), opłaty szkolne oraz wydatki na zakup przyborów szkolnych (40 zł), koszt zakupu odzieży i obuwia (100 zł), koszt wypoczynku wakacyjnego (50 zł) oraz koszt wyżywienia (300 zł).

Odnosząc się do tak ustalonych kosztów utrzymania małoletnich należy podkreślić, że Sąd I instancji uznał ponoszenie wyszczególnionych wyżej wydatków za usprawiedliwione zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. Sąd Rejonowy

zwrócił uwagę, że w żadnym razie nie można ich uznać za zbędne bądź wygórowane, a część z nich należałoby wręcz uznać za niskie – w szczególności wydatki na zakup odzieży i obuwia czy wyżywienia. Pozwany kwestionował konieczność ponoszenia wydatków na korepetycje dzieci z języka angielskiego wskazując, że sam może uczyć dzieci. W toku postępowania w niniejszej sprawie nie wykazał jednak żadnej inicjatywy w tym względzie, wobec czego Sąd I instancji uznał ponoszenie tych wydatków za zasadne i usprawiedliwione potrzebami dzieci.

Okolicznością niesporną w niniejszej sprawie było, że ciężar wychowania i utrzymania powodów spoczywał na ich matce, która sprawowała nad nimi bieżącą opiekę. Oczywistym jest zatem, że pozwany w wyższym niż M. B. stopniu winien finansować potrzeby dzieci. Pozwany co prawda pokrywał koszty związane z udziałem dzieci w kosztach eksploatacji domu oraz ponosił część wydatków związanych edukacją szkolną małoletnich i ich udziałem w obozach zuchowych i harcerskich oraz rozmaitych uroczystościach, to jednak kwoty te stanowiły jedynie niewielką część kosztów utrzymania dzieci usprawiedliwionych ich potrzebami. Jak już zostało wyżej wskazane, przy uwzględnieniu udziału powodów w kosztach utrzymania domu pozwany przeznaczał na rzecz każdego z nich kwotę jedynie 211 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę okoliczność, że matka powodów z tytułu wykonywanej pracy osiągała wynagrodzenie w wysokości jedynie 1.308,04 zł miesięcznie, nie budziło wątpliwości Sądu Rejonowego, że była ona w stanie finansować potrzeby dzieci w znacznie mniejszym zakresie niż pozwany.

Jednocześnie Sąd Rejonowy uznał, że nie sposób przy tym czynić matce powodów zarzutu, że nie wykorzystywała ona w pełni swoich możliwości zarobkowych. Sprawując bieżącą opiekę nad dziećmi nie miała ona bowiem możliwości podjęcia zatrudnienia w zwiększonym wymiarze czasu pracy. M. B. w znacznej części wypełniała ciężący na niej obowiązek alimentacyjny czyniąc osobiste starania o utrzymanie i wychowanie dzieci. Ciężar dostarczania powodom środków utrzymania winien zatem spoczywać na pozwanym.

W ocenie Sądu Rejonowego nie budziło wątpliwości, że środki przekazywane dobrowolnie przez pozwanego na rzecz dzieci nie wystarczały na pokrycie ich usprawiedliwionych potrzeb. Obok określenia ich rozmiaru, konieczne było zatem również ustalenie, w jakim stopniu mogą być one finansowane przez pozwanego. Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, z tytułu wykonywanej pracy pozwany osiągał wówczas dochód w wysokości średnio 3.425,08 zł miesięcznie. Do jego stałych comiesięcznych wydatków należały: rata pożyczki budowlanej w kwocie 916 zł, koszt utrzymania samochodu w wysokości ok. 145 zł oraz udział w kosztach utrzymania domu w kwocie ok. 150 zł – łącznie ok. 1.211 zł. Po ich uiszczeniu co miesiąc pozostawała zatem pozwanemu do dyspozycji kwota ok. 2.214 zł, którą mógł przeznaczyć na alimentację dzieci oraz zaspokojenie swoich pozostałych potrzeb.

Odnosząc się jeszcze do możliwości zarobkowych pozwanego Sąd I instancji wskazał, że mając na uwadze, iż spoczywał na nim obowiązek alimentacyjny wobec trojga małoletnich dzieci, pozwany - celem pozyskania dodatkowych środków na utrzymanie dzieci - winien rozważyć możliwość podjęcia dodatkowego zatrudnienia, na przykład jako korepetytor języka angielskiego.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie przytoczonych przepisów, Sąd Rejonowy uznał, że pozwany winien partycypować w kosztach utrzymania dzieci w kwotach po 550 zł miesięcznie w przypadku małoletnich M. i Z. oraz w kwocie po 500 zł miesięcznie przypadku małoletniej Z., o czym orzekł w punkcie 1. wyroku.

Zróżnicowanie kwot zasądzonych rent alimentacyjnych wynikały z rozmiaru usprawiedliwionych potrzeb każdego z powodów. W ocenie Sądu Rejonowego zasądzone kwoty alimentów odpowiadały obecnym w chwili orzekania możliwościom zarobkowym oraz majątkowym pozwanego, dając jednocześnie powodom możliwość zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb.

Dalej idące żądanie podlegało oddaleniu, o czym Sąd Rejonowy orzekł w punkcie 2. wyroku.

Mając na uwadze aktualną sytuację finansową stron Sąd Rejonowy w punkcie 3. wyroku na zasadzie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania stron kosztami sądowymi.

Podstawę prawną orzeczenia w punkcie 4. stanowił art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany, zaskarżając wyrok w części tj. w punkcie 1, wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletnich powodów M. K. i Z. K. (1) renty alimentacyjnej w kwocie po 300 zł miesięcznie na rzecz każdego z nich oraz na rzecz małoletniej Z. K. (2) po 200 zł miesięcznie, łącznie 800 zł, płatnych z góry począwszy od dnia 3 listopada 2014 r. do dnia 10-go każdego miesiąca do rąk matki małoletnich powodów M. B., z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności kolejnej raty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Nadto apelujący wniósł o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania.

Jako zarzuty apelacyjne wskazał:

1. naruszenie prawa procesowego – art. 233 k.p.c. przez nierozważenie całości materiału dowodowego,
2. naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 135 § 1 k.r.o., polegające na ustaleniu zakresu świadczeń alimentacyjnych w sposób nieadekwatny do uzasadnionych potrzeb uprawnionego.

W odpowiedzi na apelację matka małoletnich powodów wniosła o jej oddalenie w całości.

Postanowieniem wydanym na rozprawie apelacyjnej dnia 27 października 2015 r. Sąd zawiesił postępowanie apelacyjne w zakresie świadczeń alimentacyjnych należnych powodom za okres od 21 września 2015 r. z uwagi na toczącą się między stronami sprawę rozwodową (sygn. akt XII C 1917/15).

Wyrokiem częściowym wydanym 27 października 2015 r. (sygn. akt II Ca 657/15) Sąd Okręgowy oddalił apelację w zakresie świadczeń objętych zaskarżonym wyrokiem do dnia 20 września 2015 roku.

Postanowieniem z dnia 2 marca 2023 r. Sąd podjął zawieszony postępowanie w zakresie świadczeń alimentacyjnych należnych powodom za okres od dnia 21 września 2015 r. do dnia 8 lipca 2022 r.

Postanowieniem wydanym na rozprawie apelacyjnej 9 kwietnia 2024 r. Sąd podjął zawieszony postępowanie w zakresie świadczeń alimentacyjnych należnych powodowi M. K. także od dnia 9 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zakres aktualnego orzekania przez Sąd odwoławczy co do apelacji pozwanego wynikał z tego, że Sąd Okręgowy wyrokiem częściowym wydanym 27 października 2015 r. (sygn. akt II Ca 657/15 – k. 164) oddalił apelację w zakresie świadczeń objętych zaskarżonym wyrokiem do dnia 20 września 2015 roku, co było konsekwencją złożenia przez S. K. w dniu 21 września 2015 r. pozwu o rozwód.

Zgodnie z treścią art. 445 § 2 k.p.c. postępowanie w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty, wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, ulega z urzędu zawieszeniu z chwilą wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację co do świadczeń za okres od jego wytoczenia.

Wobec powyższego na podstawie art. 445 § k.p.c. Sąd Okręgowy postanowieniem wydanym na rozprawie apelacyjnej 27 października 2015 r. zawiesił niniejsze postępowanie apelacyjne w zakresie świadczeń alimentacyjnych należnych powodom za okres od 21 września 2015 r. z uwagi na toczącą się między stronami sprawę rozwodową o sygn. akt XII C 1917/15 (postanowienie z dnia 27 października 2015 r. k. 161).

W sprawie o sygn. akt XII C 1917/15 Sąd Okręgowy 16 listopada 2020 r. wydał wyrok (k. 364-364v) rozwiązujący małżeństwo M. B. i S. K., a także regulujący m.in. renty alimentacyjnej należnej od pozwanego na rzecz powodów. W punkcie V. wyroku zasądzone od pozwanego alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie na rzecz M. K. i Z. K. (1) oraz 600 zł miesięcznie na rzecz Z. K. (2). W trakcie trwania postępowania o rozwód nie zostało wydane orzeczenie o udzieleniu zabezpieczenia co do alimentów na rzecz powodów z niniejszego postępowania.

S. K. złożył apelację od wyroku rozwodowego, zaskarżając go w części- w punktach I.,III., IV. oraz V.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. I ACa 208/21 z 8 lipca 2022 r. (k. 377) zmienił zaskarżony wyrok rozwodowy w punktach II, III, IV i V w ten sposób, że uchylił je w części odnoszącej się do M. K. (z uwagi na to, że w dacie orzekania przez Sąd Apelacyjny M. K. był już pełnoletni) i umorzył postępowanie w tym zakresie, a w pozostałym apelację oddalił. Tym samym Sąd Apelacyjny usunął z wyroku rozwodowego rozstrzygnięcia w zakresie odnoszącym się do M. K. - co do przyznania nad nim władzy rodzicielskiej, ustalenia kontaktów z rodzicem, z którym na co dzień nie mieszka oraz – co jest istotne dla rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu – także co do zasądzenia alimentów.

W dniu 8 lipca 2022 r. została nadana klauzula wykonalności w zakresie punktu V. wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu ze sprawy XII C 1017/15 na rzecz Z. K. (1) w kwocie po 700 zł miesięcznie i na rzecz Z. K. (2) w kwocie po 600 zł miesięcznie, przy uwzględnieniu zmiany wynikającej z punktu 1. wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 8 lipca 2022 r. I ACa 208/21 (k.364).

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sadu Najwyższego, jeżeli w sprawie o rozwód sąd nie orzekł na mocy art. 443 § 1 k.p.c. o obowiązku małżonków przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny przez czas trwania tego procesu, to w postępowaniu w sprawie z powództwa dziecka przeciwko jednemu z rodziców o alimenty, wszczętym przed wytoczeniem powództwa o rozwód (art. 445 § 2 k.p.c.), dopuszczalne jest dochodzenie - po prawomocnym orzeczeniu rozwodu i podjęciu zawieszono postępowania - świadczeń alimentacyjnych za okres od wszczęcia postępowania w sprawie o alimenty do prawomocnego orzeczenia rozwodu (uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna i Administracyjna z dnia 28 października 1982 r. III CZP 41/82).

W okolicznościach niniejszej sprawy, skoro Sąd Okręgowy wyrokiem częściowym wydanym 27 października 2015 orzekł co do świadczeń objętych zaskarżonym wyrokiem do dnia 20 września 2015 roku zachodziła potrzeba orzeczenia w zakresie świadczeń alimentacyjnych na rzecz Z. K. (1) i Z. K. (2) od dnia 21 września 2015 r. do dnia 8 lipca 2022 r. (do prawomocnego orzeczenia rozwodu), a co do M. K. za okresie od 21 września 2015 r., bez daty końcowej, z uwagi na to, że wobec osiągnięcia przez niego pełnoletniości wyrok rozwodowy rodziców nie zawierał rozstrzygnięcia co do aliantów na jego rzecz.

Postanowieniem z dnia 2 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie podjął zawieszone postępowanie w zakresie świadczeń alimentacyjnych należnych powodom za okres od dnia 21 września 2015 r. do dnia 8 lipca 2022 r., a następnie postanowieniem wydanym na rozprawie apelacyjnej 9 kwietnia 2024 r. Sąd podjął zawieszone postępowanie w zakresie świadczeń alimentacyjnych należnych powodowi M. K. także od dnia 9 lipca 2022 r.

Wywiedziona w tej sprawie apelacja (rozpoznawana przez Sąd Okręgowy co do okresów, za które podjęto zawieszone postępowanie) nie wykazała nieprawidłowości zaskarżonego orzeczenia i nie dostarczyła podstaw umożliwiających postulowaną zmianę dotychczasowego kierunku rozstrzygnięcia.

Zaznaczenia również wymaga fakt, że pozwany S. K. podczas rozprawy apelacyjnej 9 kwietnia 2024 r. (protokół k. 360-361) oświadczył, iż na bieżąco regulował zasądzone zaskarżonym wyrokiem Sądu I instancji alimenty (co wynika też z dokumentów złożonych w postępowaniu apelacyjnym przez powodów) i ostatecznie nie kwestionował rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, a jedynie nie zgadzał się z treścią jego uzasadnienia. Okoliczność, że aktualnie pozwany nie kwestionował zasadności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego co do wysokości alimentów (bo to wysokość zasądzonych alimentów podlegała kontroli Sądu odwoławczego) powodowało, że apelacja okazała się bezpodstawna.

Orzekając co do alimentów zasądzonych zaskarżonym wyrokiem na rzecz M. K. od dnia 21 września 2015 r. Sąd Okręgowy w szczególności uwzględnił, że pozwany nie podnosił też, ażeby M. K. mógł się już utrzymać samodzielnie, a wręcz przeciwnie wyjaśnił, że płaci na rzecz syna alimenty w kwocie 550 zł miesięcznie (a więc w wysokości zasądzonej zaskarżonym wyrokiem), a niekiedy przekazuje dodatkowe kwoty. Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art.385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

Za niezasadną Sąd Okręgowy uznał też apelację co do Z. K. (1) i Z. K. (2) co do świadczeń objętych zaskarżonym wyrokiem za okres od 21 września 2015 r. do 8 lipca 2022 r., mając na uwadze, że aktualnie pozwany nie kwestionuje już wysokości kwot zasądzonych zaskarżonym wyrokiem oraz że przez cały wskazany okres uiszczał alimenty w zasądzonej przez Sąd Rejonowy wysokości. Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art.385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2. wyroku.

Maria Antecka